

ทำเนียบที่โหนดใน CHULALINET

เปล่งศรี อิงคินันท์ *

โครงการข่ายงานสารนิเทศห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalongkorn University Library Network : CHULALINET) คือ ผลสืบเนื่องจากการที่มหาวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2531 ซึ่งประกอบด้วย อธิการบดี เป็นประธานคณะกรรมการ มีรองอธิการบดีฝ่ายต่างๆ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็น กรรมการ มีผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลาง เป็นกรรมการและเลขานุการ และกรรมการผู้ช่วยเลขานุการ เพื่อพัฒนาห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้มีศักยภาพที่เหมาะสมยิ่งขึ้นกับการมุ่งเน้นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยและเพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การดำเนินงานในระยะที่ 1 ของ CHULALINET ที่ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยให้ ดำเนินการไปแล้วในปี 2532 คือ :-

1. จัดหาเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่จำเป็น สำหรับห้องสมุด คณะ / สถาบัน ที่ยังไม่มีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เลย 11 ชุด ส่วนในระยะที่ 2 คือ ปี 2533 จะดำเนินการจัดหาอีก 15 ชุด สำหรับห้องสมุดอื่นๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพ
2. ดำเนินการสร้างฐานข้อมูล โดยจัดจ้างเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล (ระดับ ปวช.) จำนวน 11 อัตรา เพื่อจัดสรรให้กับห้องสมุดต่างๆ ในการสร้างฐานข้อมูลเพื่อข่ายงาน เป็นเวลา 12 เดือน
3. จัดหาฐานข้อมูลสำเร็จรูป CD-ROM พร้อมอุปกรณ์สำหรับการสร้างฐานข้อมูล หนังสือ/เอกสาร และเพื่อให้บริการในการสืบค้นสารนิเทศแก่ คณาจารย์ นิสิต และนักวิจัย ใน สาขาวิชาอื่นๆ อย่างสะดวก รวดเร็ว ครบถ้วนสมบูรณ์ และประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ
4. ส่งบุคลากรไปฝึกอบรมและดูงาน เพื่อการพัฒนาข่ายงาน
5. ต่อเติมอาคารมหาธีรราชานุสรณ์ ให้สามารถให้บริการแก่ นิสิต คณาจารย์ และ บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้อย่างเต็มที่

* บรรณารักษ์ หัวหน้าห้องสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว ณะสัตวแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว มหาวิทยาลัยยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการลงรายการข้อมูลหนังสือ/เอกสาร เพื่อรายงานสารนิเทศในมหาวิทยาลัย กรรมการชุดนี้ประกอบด้วย นักวิชาการด้านคอมพิวเตอร์ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ทั้งจากสถาบันวิทยบริการและจากห้องสมุดคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษากำหนดแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมจัดทำคู่มือปฏิบัติงานขึ้นเรียกคู่มือนี้ว่า CUMARC โดยยึดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางบรรณานุกรมขององค์การมาตรฐานสากลที่ 2709 (International Standard Organization ISO2709) ¹ CUMARC นอกจากจะใช้เฉพาะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ยังเป็นที่นิยมแพร่หลายในห้องสมุดต่างๆ ทั่วไป เพราะต้องจัดทำเป็นครั้งที่ 2 ภายในเวลา 2 เดือน หลังจากได้จัดทำครั้งแรก นอกจากนี้สถาบันวิทยบริการได้จัดอบรมการสร้างและจัดการฐานข้อมูลหนังสือ/เอกสาร ให้กับบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยไปแล้ว 2 รุ่น และจัดให้สำหรับบุคลากรภายนอกอีก 2 รุ่น

ในขณะที่ห้องสมุดต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังชะงักชะงัดในการสร้างฐานข้อมูลของคณะ/สถาบัน โดยมีมาตรฐานเดียวกันเป็นการเร่งด่วนและขณะเดียวกันบุคลากรของแต่ละห้องสมุดก็ได้พัฒนาตนเองให้คุ้นเคยไปกับเทคโนโลยีสารนิเทศที่ทันสมัยไปด้วยพร้อมๆ กัน สำหรับหลายห้องสมุดที่มีความพร้อมสูงก็กำลังเตรียมการเพื่อติดตั้งระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าจะเปรียบว่าเป้าหมายของเราคือ CHULALINET และถนนทุกสายก็มุ่งไปยังเป้าหมาย CHULALINET การเดินทางบนถนนบางสายอาจจะยุ่งยากลำบาก ส่วนบางสายอาจจะสะดวก รวดเร็ว แตกต่างกันไปตามสภาพระยะทาง และกำลังใจ ของผู้คนในถนนแต่ละสายก็ต่างกัน การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย คือ CHULALINET นั้น ก็เช่นเดียวกัน หลายท่านอาจจะพบอุปสรรคมากมายต่างกัน แต่ทุกคนก็มีจุดหมายอันเดียวกันคือ CHULALINET แล้วห้องสมุดของท่านอยู่ตรงจุดไหนบนเส้นทางนี้?

CHULALINET จะเป็น Online Library Network ของห้องสมุดคณะ/สถาบันในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจะเป็นอย่างที่เรารู้จักหรือที่เรารู้จักมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในอนาคต เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันและได้เตรียมการให้มี Function ที่ใช้ได้ทุกหน่วยงาน แม้แต่ในหอพักนิสิต ระบบฐานข้อมูลที่จะพัฒนาขึ้นนี้หวังให้ใช้กับ Cataloging, catalog maintenance, Circulation control, Serials Control, Acquisitions, Authority control

Management เป็นอย่างน้อย งานสร้างฐานข้อมูลของคณะ/สถาบัน ซึ่งเป็นงานสำคัญและต้องใช้เวลานั้น ทุกคณะ/สถาบัน ได้ลงมือไปแล้วโดยมี CUMARC เป็นมาตรฐานเดียวกัน และใช้ Micro-CDS/ISIS เป็น Programme Software โดยให้ชื่อฐานข้อมูลหนังสือ/เอกสาร นี้ว่า Bnet

งานสร้างฐานข้อมูลของแต่ละห้องสมุดและสถาบันนั้นได้ดำเนินไปมากดังกล่าวนำมาแล้ว แต่ฐานข้อมูลเหล่านี้ไม่ว่าจะนำมารวมเข้าด้วยกัน หรือเรียกใช้หรือแลกเปลี่ยนกันได้เลย ถ้ามหาวิทยาลัยไม่มีนักวิชาการคอมพิวเตอร์ที่อุทิศเวลาศึกษารายละเอียดของสุวรรณิเทศต่างๆ ในห้องสมุดอย่างจริงจังเต็มเวลา งานที่ดำเนินไปแล้วต่างๆ อาจจะมาค้างร่อยอยู่ตรงจุดที่ไม่อาจจะเชื่อมต่อเป็นข่ายงานก็ได้ บทเรียนเหล่านี้เราอาจจะไม่เคยพบในบ้านเรา แต่ก็มีอยู่มากมายในต่างประเทศ² ซึ่งทางมหาวิทยาลัยก็ตระหนักดีในเรื่องนี้จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่องนี้ อย่างจริงจัง และหวังว่าเราคงจะเห็น CHULALINET เป็นรูปเป็นร่างขึ้นด้วยความร่วมมือของกันและกัน เพื่อสนับสนุนการเป็นอาจารย์นักวิจัย และนิสิต ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นในไม่ช้า

เอกสารอ้างอิง

1. ศุภลักษณ์ จันทรรักษ์ศรี 2532 "คำนำ" ใน CUMARC : รูปแบบทางบรรณานุกรมของหนังสือ/เอกสาร จัดทำโดยคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการลงรายการข้อมูลหนังสือ/เอกสาร เพื่อข่ายงานสารนิเทศในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวางแผนพัฒนา ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. De Gennaro, r. 1985. Integrated online library system : Perspectives, perceptions and practicalities. Library Journal (Feb.) : 37-40.